

МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ В АСПІРАНТУРІ НТУ «ХПІ»

Законом України «Про вищу освіту» передбачається у межах системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності Університету та якості вищої освіти здійснювати моніторинг оцінки якості навчання та періодичний перегляд освітніх програм аспірантів.

В НТУ «ХПІ» моніторинг якості організації навчання в аспірантурі проводився шляхом анкетування протягом листопада 2019 року. Учасниками анкетування були аспіранти, які навчаються за освітньо-науковими програмами: «Освітні, педагогічні науки», «Філософія», «Економіка», «Соціологія», «Фінанси, банківська справа та страхування», «Менеджмент», «Маркетинг», «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», «Екологія», «Фізика і астрономія», «Прикладна фізика та наноматеріали», «Прикладна математика», «Комп'ютерні науки», «Комп'ютерна інженерія», «Прикладна механіка», «Матеріалознавство», «Галузеве машинобудування», «Металургія», «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка», «Енергетичне машинобудування», «Атомна енергетика», «Теплоенергетика», «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології», «Метрологія та інформаційно-вимірювальна техніка», «Хімічні технології та інженерія», «Біотехнології та біоінженерія», «Електроніка», «Телекомунікації та радіотехніка», «Харчові технології», «Нафтогазова інженерія та технології», «Озброєння та військова техніка», «Автомобільний транспорт». В опитуванні взяли участь 83 особи.

Анкета «Моніторинг якості організації навчання в аспірантурі» включала 10 питань. Анкетування було анонімне.

Результати опитування першого питання анкети: «Як Ви в цілому оцінюєте якість навчання в аспірантурі?» представлені у табл.1 та рис.1.

Таблиця 1

Задоволеність здобувачів вищої освіти якістю навчання в аспірантурі

Рівень задоволеності	Результати анкетування
Повністю задоволений	52 особи (62,68 %)
Частково задоволений	25 осіб (30,1 %)
Не задоволений	1 особа (1,2 %)
Не визначився в оцінці	5 осіб (6,02 %)

Анкетування показало, що 52 здобувача вищої освіти (62,68%) повністю задоволені якістю навчання в аспірантурі, 25 учасники опитування (30,1%) частково задоволені, 1 особа не задоволена, 5 – не визначилися в оцінці.

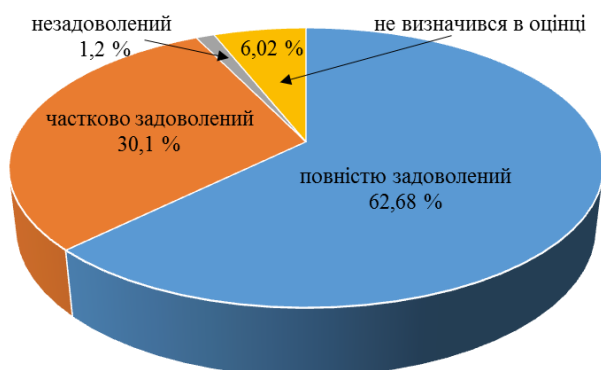

Рис.1. Задоволеність здобувачів вищої освіти якістю навчання в аспірантурі

На друге питання: «Чи завжди Ви?» здобувачам пропонувалось відповісти «ТАК» або «НІ» на наступний перелік факторів:

- не пропускаєте заняття без поважних причин;
- своєчасно виконуєте індивідуальний план;
- своєчасно звітуєте, атестуєтесь.

Узагальнені результати опитування представлені на рис.2.

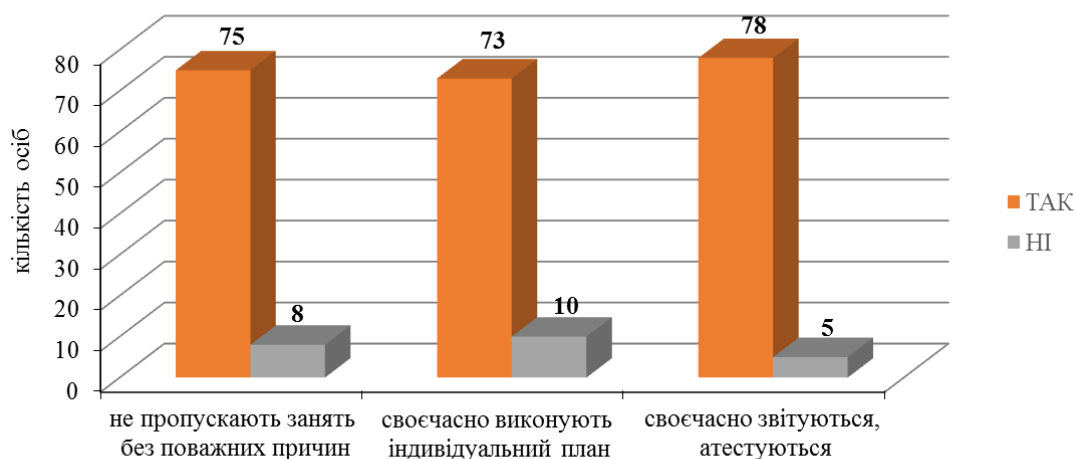

Рис.2. Оцінка якості навчання здобувачів вищої освіти в освітньому процесі

Більшість опитаних аспірантів є зразковими у навчанні, а саме: не пропускають занять без поважних причин, своєчасно виконують індивідуальний план та своєчасно звітуються, атестуються.

Щодо задоволеності здобувачів вищої освіти керівництвом своїх наукових керівників отримані результати зображено на рис.3.

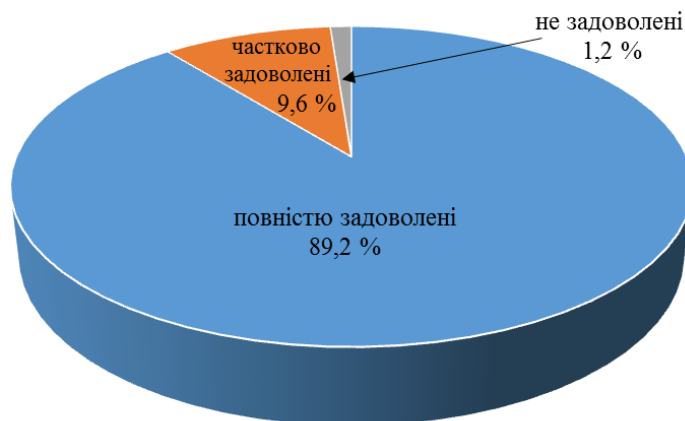

Рис.3. Задоволеність здобувачів вищої освіти керівництвом своїх наукових керівників

89,2 % здобувачів вищої освіти, які взяли участь в анкетуванні, задоволені керівництвом своїми науковими керівниками.

Результати опитування аспірантів на четверте питання: «Чи надає допомогу науковий керівник необхідну допомогу в наступних діях або заходах?» показані на рис.4.

Рис.4. Оцінка участі наукового керівника в науково-дослідній діяльності аспіранта

Враховуючи отримані результати слід зазначити, що наукові керівники допомагають аспірантам в таких заходах, як:

- обговорення стану дисертації;
- проведення власних наукових досліджень;
- написання наукових публікацій;
- підготовка до виступу на конференціях.

З метою оцінки участі здобувачів вищої освіти у науково-дослідницькій діяльності був запропонований наступний перелік заходів на які треба було відповісти «ТАК» або «НІ»:

- дослідницьких проектах;
- конференціях;
- семінарах;
- симпозиумах;
- міжнародна мобільність (стажування).

Узагальнені результати представлені на рис.5.

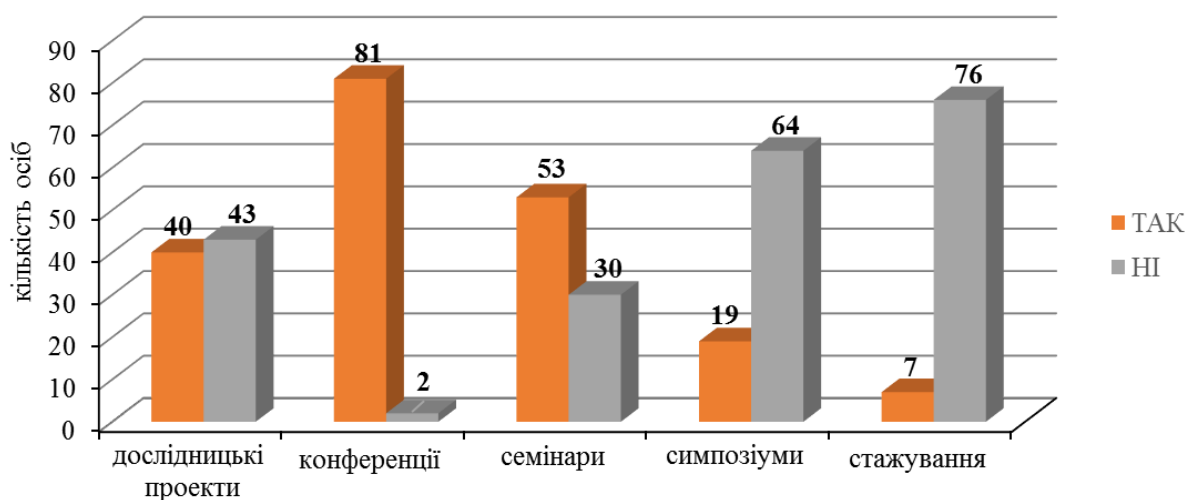

Рис.5. Оцінка участі здобувачів вищої освіти у науково-дослідницькій діяльності

Таким чином, більшість учасників опитування – 81 особи (97,6%) беруть участь в конференціях та 53 особи (63,9%) – у семінарах. Треба взяти до уваги, що дуже мала кількість аспірантів перебувають на стажуванні та є учасниками симпозиумів.

У шостому питанні треба було перелічити фактори, які мотивують здобувачів вищої освіти до самостійної роботи із наступного переліку:

- збільшення об'єму знань;

- новизна та зацікавленість матеріалу;
- розуміння важливості та значення матеріалу;
- інше (вказіть).

Кількість вибору відповідей не обмежувалась.

Одержані результати представлені на рис.6.

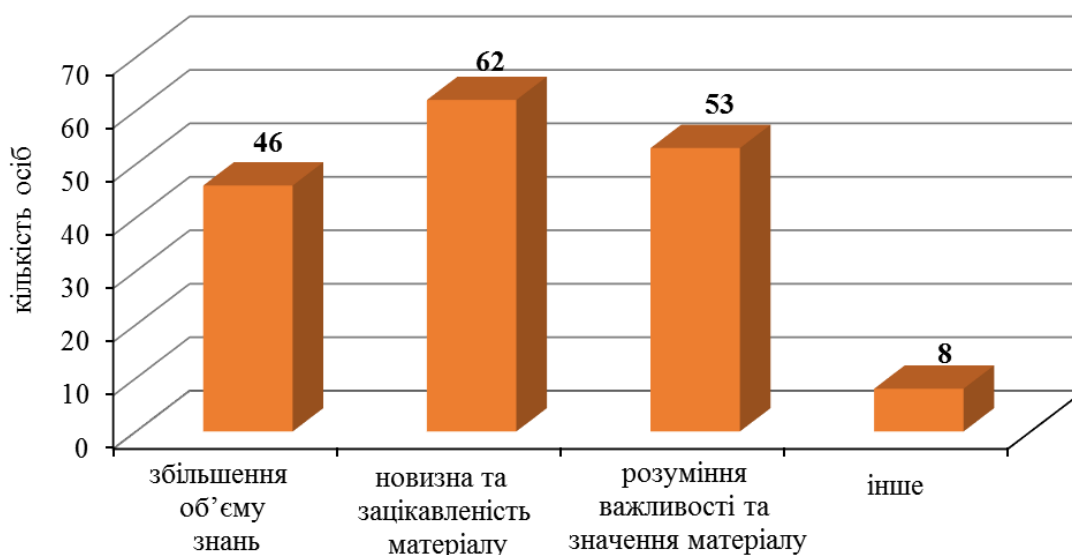

Рис. 6. Стимулювання аспірантів до науково-дослідницької діяльності

Більшість аспірантів (62 особи) вважає, що стимулює до самостійної роботи новизна та зацікавленість матеріалу.

Відповідаючи на шосте питання здобувачі вищої освіти мали можливість надати свій варіант відповіді мотивації їх до самостійної роботи та представлені наступні фактори: зв'язок з фахом, реалізація себе, практична значимість, наявність вільного часу, кар'єрне зростання, одержання PhD диплома, фінансова нагорода, міжнародна мобільність.

Для з'ясування причини вибору навчання в аспірантурі НТУ «ХП» учасникам анкетування був запропонований наступний перелік:

- вже навчався в цьому університеті;
- щоб отримати більш високий рівень кваліфікації;
- рекомендували;
- навчання відповідає моїм очікуванням;
- випускники мають привабливу перспективу;
- інше (вказіть).

Кількість вибору відповідей не обмежувалась.

Результати опитування причин вибору саме навчання в аспірантурі НТУ «ХПІ» представлені у табл. 2.

Таблиця 2

Причини вибору навчання в аспірантурі НТУ «ХПІ»

№	Запропоновані причини вибору навчання в аспірантурі НТУ «ХПІ»	Результати анкетування
1	вже навчався в цьому університеті	73 особи (87,95%)
2	щоб отримати більш високий рівень кваліфікації	63 особи (75,9%)
3	рекомендували	13 осіб (15,7%)
4	навчання відповідає моїм очікуванням	15 осіб (18,1%)
5	випускники мають привабливу перспективу	15 осіб (18,1%)

Одержані результати вказують на те, що більшість опитаних вже навчалися в університеті. Друга причина вибору – можливість отримати більш високий рівень кваліфікації.

Скориставшись можливістю вказати інші причини вибору навчання в НТУ «ХПІ» опитані позначили: «будування успішної кар'єри», «Можливість навчатися у кращого науковця з обраної галузі знань», «поглиблене вивчення обраного напрямку (довершення досягнень магістерської роботи)».

На восьме питання анкети: «Чи знаєте Ви, що Ваше навчання відбувається у відповідності, щодо затвердженої освітньо-наукової програми і яка її ціль?» отримані результати відображені у табл.3.

Таблиця 3

Проінформованість здобувачів вищої освіти щодо навчання за затвердженою освітньо-науковою програмою та її цілі

Варіанти відповіді	Результати анкетування
ТАК	79 осіб (95,2%)
НІ	4 особи (4,8%)

Отримані результати свідчать про те, що більшість опитаних аспірантів знають, що їх навчання відбувається за освітньо-науковою програмою та проінформовані щодо її цілі.

Щодо дев'ятого питання: «Як Ви оцінюєте достатність обсягу часу, який виділяється на вивчення навчальних дисциплін?» узагальнені результати представлені на рис.7.

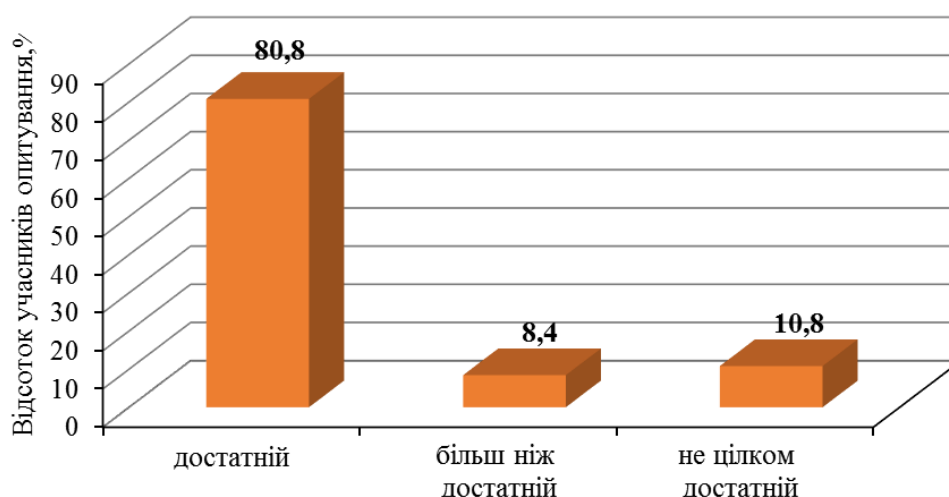

Рис.7. Оцінка достатності обсягу часу, який виділяється на вивчення навчальних дисциплін

67 опитаних аспірантів (80,8%) вважають, що обсяг часу на вивчення навчальних дисциплін достатній і є об'єктивним.

На десяте питання анкети: «Які проблеми якості організації навчання потребує вирішення?» аспірантам пропонувалось обрати відповідь з наступного переліку:

- стан дослідницьких лабораторій;
- мобільність;
- одержання неформальної освіти;
- можливість росту, як майбутнього освітньо-наукового працівника;
- урахування стейкхолдерів;
- забезпечення методично-науковою літературою;
- інше (вказіть).

Кількість вибору відповідей не обмежувалась.

Одержані результати зведені до табл.4.

За результатами анкетування найбільш значущими проблемами, які потребують вирішення, є стан дослідницьких лабораторій (обрали 54 особи (65,1%)) та можливість росту, як майбутнього освітньо-наукового працівника (обрали 38 осіб (45,7%)).

На пропозицію вказати інші проблеми здобувачі вищої освіти зазначили: «матеріальне забезпечення», «співробітництво із багатьма виробництвами (в Україні та за кордоном)».

Проблеми якості організації навчання в аспірантурі НТУ «ХП»

Перелік проблем якості організації навчання	Результати опитування
стан дослідницьких лабораторій	54 особи (65,1%)
мобільність	22 особи (26,5%)
одержання неформальної освіти	17 осіб (20,5%)
можливість росту, як майбутнього освітньо-наукового працівника	38 осіб (45,7%)
урахування стейкхолдерів	12 осіб (14,5%)
забезпечення методично-науковою літературою	14 осіб (16,9%)

Підводячи підсумки, необхідно зазначити, що є певні можливості щодо удосконалення та покращання якості організації в аспірантурі НТУ «ХП» та з цією метою пропонується вжити наступні заходи:

1. Регулярно проводити моніторинг здобувачів вищої освіти щодо оцінки якості організації навчання в аспірантурі та виявляти слабкі сторони з метою подальшого удосконалення.

2. Університету потрібно провести заходи до сприяння аспірантів до стажування та участі у симпозіумах. Залучення більше молоді до дослідницьких проектів.

3. Покращання стану дослідницьких лабораторій.